

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 28.8.2013
SWD(2013) 312 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums

**Padomes ieteikums par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu starp
nozarēm**

{COM(2013) 603 final}

{SWD(2013) 310 final}

{SWD(2013) 311 final}

Šis ietekmes novērtējums ir pievienots Komisijas priekšlikumam attiecībā uz Padomes ieteikumu par veselību veicinošu fizisko aktivitāšu popularizēšanu starp nozarēm. Turpmāk ir sniegts ietekmes novērtējuma galveno aspektu kopsavilkums.

1. IEVADS

Komisijas 2011. gada paziņojumā “Attīstīt Eiropas dimensiju sportā” ir apstiprināts, ka modernā sabiedrībā fiziskās nodarbības ir viens no svarīgākajiem veselības priekšnosacījumiem un ka ikvienā sabiedriskās politikas pieejā, kuras mērķis ir uzlabot fizisko aktivitāti, sports ir pamatelements. Tajā Komisija un dalībvalstis ir aicinātas, “balstoties uz ES fiziskās aktivitātes pamatnostādņēm, turpināt darbu ar valstu pamatnostādņēm, tostarp pārskatīšanas un koordinēšanas procesu”. Minētās pamatnostādnes, ko izstrādāja 22 ekspertu grupa no visas Eiropas, kuri pārstāv dažādas disciplīnas un plašu zinātnisko viedokli, ES līmenī tika apstiprinātas 2008. gadā. Tajās ir atkārtoti PVO ieteikumi par fizisko aktivitāšu minimālo apjomu, uzsvērts, cik liela nozīme ir starpnozaru pieejai, un sniegta 41 konkrēta rīcības pamatnostādne. Šajā ietekmes novērtējumā ir apzināti un analizēti noteicošie pamatfaktori plānotajai ES politikas iniciatīvai veselību veicinošu fizisko aktivitāšu (*HEPA*) popularizēšanas jomā, pamatojoties uz ES pamatnostādņēm fiziskās aktivitātes jomā (ES PN FAJ).

2. PROBLĒMAS DEFINĪCIJA

Fiziskās aktivitātes, regulāra sportošana un fiziskas nodarbības ir viens no visefektīvākajiem veidiem, kā uzturēt fizisko un garīgo veselību, cīnīties pret lieko svaru un aptaukošanos un novērst ar to saistītas saslimšanas. Turklāt piedalīšanās sporta un fiziskajās aktivitātēs ir saistīta ar citiem faktoriem, piemēram, sociālo mijiedarbību un iekļaušanu. Daudzie ieguvumi, ko sniedz fiziskās aktivitātes, ir labi dokumentēti un pierādīti. Turpretī fizisko aktivitāšu trūkums izraisa vairākus kaitējošus faktorus, tostarp priekšlaicīgu mirstību, liekā svara un aptaukošanās rādītāju paaugstināšanos, krūts un resnās zarnas vēzi, diabētu un sirds išēmisko slimību. Fizisko aktivitāšu trūkuma izraisītās veselības problēmas rada ievērojamas tiešas un netiešas izmaksas Eiropas ekonomikai slimību un saslimstības, slimības atvaļinājumu un priekšlaicīgas nāves dēļ, arī ņemot vērā Eiropas straujo novecojošo sabiedrību.

HEPA koncepcija ir salīdzinoši jauna disciplīna, kurā norit strauja zinātnes attīstība un kura apvieno fizisko aktivitāti, kas ir cieši saistīta ar sportu un fiziskajām nodarbībām, no vienas puses, un sabiedrības veselību, no otras puses. PVO ir īpaši pievērsusies *HEPA* 2004. gada Globālajā stratēģijā veselības, uztura un fizisko aktivitāšu jomā. *HEPA* popularizēšanas panākumi ir atkarīgi galvenokārt no centieniem, kas tiek īstenoti dalībvalstīs. Uzlabojoties informētībai par *HEPA* nozīmīgumu, daudzas publiskā sektora iestādes ir sākušas intensīvāk popularizēt *HEPA*. Līdzīgi arī ES ir pievērsusies fiziskās aktivitātes jautājumam, īstenojot politiku un darbības sporta jomā (piemēram, Baltā grāmata par sportu, ES PN FAJ, paziņojums par sportu) un veselības jomā (piemēram, Baltā grāmata par Eiropas stratēģiju attiecībā uz uzturu, lieko svaru un veselības jautājumiem, kas saistīti ar aptaukošanos) un izmantojot attiecīgās ES līmeņa struktūras politikas koordinēšanai, jo īpaši Sporta, veselības un dalības jautājumu ekspertu grupu (SVDJ EG), ko izveidoja Padome ar ES Sporta darba plānu 2011.–2014. gadam, un Augsta līmeņa grupu uztura un fiziskās aktivitātes jautājumos (ALG), kas izveidota minētās 2007. gada stratēģijas ietvaros, lai palīdzētu dalībvalstīm iesaistīties koordinētās darbībās un apmainīties ar informāciju par politiku, politikas idejām un praksi.

Tomēr, lai gan fizisko aktivitāšu veicināšanai tiek piešķirta arvien lielāka nozīme un ir pieejami attiecīgie instrumenti *HEPA* popularizēšanai, *fizisko aktivitāšu trūkums ES joprojām ir nepieņemami augsts* (piemēram, 2010. gadā 60 % eiropiešu norādīja, ka ar fiziskām nodarbībām vai sportu nodarbojas reti vai nenodarbojas vispār). Fakti arī liecina par būtiskām atšķirībām starp atsevišķām dalībvalstīm. Lielākā daļa valstu nav sasniegušas galveno politikas mērķi, proti, palielināt to iedzīvotāju īpatsvaru, kuri ievēro fiziskās aktivitātes līmeni, ko ieteikusi PVO un kas atkārtoti norādīts arī ES PN FAJ. Tāpēc galvenā problēma, kas jārisina ar šīs iniciatīvas starpniecību, ir tāda, ka kopumā *ES dalībvalstu HEPA popularizēšanas politika nav bijusi efektīva*.

Ir vairāki iemesli, kāpēc dalībvalstu politikas efektivitāte ir zema, tomēr galvenais iemesls ir nepilnības *HEPA* politikas izstrādē un īstenošanā. Ņemot vērā efektīvas *HEPA* politikas kritērijus, kas noteikti ES PN FAJ ietvardokumentā un citos zinātniskajos instrumentos, fakti un apspriežu rezultāti apliecina, ka *HEPA politika ir nepilnīga vismaz trīs aspektos*, proti, a) nav pietiekamas starpnozaru pieejas attiecībā uz *HEPA*, tostarp sadarbības starp dažādām ministrijām un iestādēm, kas atbildīgas par *HEPA* popularizēšanu, b) *HEPA* politikas mērķi nav pietiekami skaidri definēti un c) noteikumi par *HEPA* rādītāju un politikas pārraudzību un novērtēšanu ir nepilnīgi.

Šo nepilnību pamatā esošie faktori ir saistīti ar faktu, ka *HEPA* ir salīdzinoši jauns temats valdību darba kārtībā (ja tas vispār ir iekļauts) un izpratne par *HEPA* noteicošajiem faktoriem, kas ir ļoti svarīga intervences pasākumu plānošanai, lai mainītu fiziskās aktivitātes līmeni, ir pat vēl nesenāka. *HEPA* vēl nav atzītas kā kompleksa politikas joma, kurā vajadzīga vairāknosaru intervence, kā izklāstīts ES PN FAJ, cita starpā arī tāpēc, ka tai nav pietiekama atbalsta. Līdz šim *HEPA* tika apvienota ar citām sabiedrības veselības programmām (piemēram, “diētu”), bet nav uzskatīta par mērķtiecīgu politikas jomu, lai gan ir pierādījumi par tās neatkarīgo ietekmi uz veselību un citām jomām. Iepriekš minētā situācija atspoguļojas arī ES darbībās un struktūrās, kas risina fizisko aktivitāšu jautājumu. ES politikas veidošanā ir plašas iespējas veicināt ES PN FAJ īstenošanu kā efektīvas *HEPA* popularizēšanas veidu un uzlabot esošo sadarbību dalībvalstu starpā ES līmenī, lai palīdzētu mainīt šo tendenci attiecībā uz fizisko aktivitāšu trūkumu. Līdz šim ne ES pieejā, ne dalībvalstu starpā ES līmenī nav bijis tādas politikas koordinācijas, kas pietiekami atspoguļotu *HEPA* jautājuma kā atsevišķas (mērķtiecīgas) politikas jomas sarežģītību.

Plānotā iniciatīva vispirms būs vērsta uz ES dalībvalstu *valsts iestādēm*, kas atbildīgas par *HEPA* popularizēšanu, un — konkrētāk — uz tematiskajām jomām, uz kurām attiecas ES PN FAJ. Iniciatīvai vajadzētu palīdzēt uzlabot spēju efektīvāk popularizēt *HEPA* starp nozarēm, un tā, mazākais, attieksies uz iestādēm, kuru atbildībā ir tādas jomas kā sports, veselība, izglītība, transporta vide, pilsētvides plānošana, sabiedrības drošība, darba vide un pakalpojumi vecāka gadagājuma pilsoņiem. Iniciatīva būs īpaši vērsta uz tām dalībvalstīm, kas guvušas mazākus panākumus savu iedzīvotāju *HEPA* līmeņa paaugstināšanā (parasti tās ir valstis Dienvideiropā un Austrumeiropā), tādējādi arī pievēršoties reģionālajām atšķirībām ES–28 valstīs. Visbeidzot, ierosinātās iniciatīvas mērķis ir pievērsties *ES iedzīvotājiem kopumā* (piemēram, bērniem, strādājošajiem, senioriem), sniedzot jaunas iespējas iesaistīties fiziskajās aktivitātēs atbilstoši PVO ieteikumiem. Tā kā fizisko aktivitāšu trūkums ir īpaši aktuāls *specifisku iedzīvotāju riska grupu vidū* (sociāli un ekonomiski nelabvēlīgas grupas, sievietes, bērni un veci cilvēki), kopējais iniciatīvas radītais ieguvums šīm grupām būs lielāks nekā eiropiešiem kopumā.

3. SUBSIDIARITĀTES ANALĪZE

ES ir *tiesības rīkoties HEPA* jomā, pamatojoties uz diviem LESD pantiem, kas abi piešķir ES atbalsta kompetenci. Līguma 165. pantā ir noteikts, ka Savienība “palīdz risināt Eiropas sporta nozares jautājumus” un ka rīcības mērķis ir “attīstīt Eiropas dimensiju sportā”. Savukārt 168. pantā ir noteikts, ka “Savienības rīcība (...) ir vērsta uz to, lai uzlabotu sabiedrības veselību (...) un novērstu draudus fiziskajai un garīgajai veselībai”. Abās šajās jomās LESD nosaka, ka Padome (pēc Komisijas priekšlikuma) var pieņemt ieteikumus, un pilnvaro Komisiju veicināt politikas koordināciju starp dalībvalstīm. Sabiedrības veselības jomā politikas koordinācijas iniciatīvās par mērķi būtu jāizvirza “pamatnostādņu un rādītāju izstrāde, paraugprakses apmaiņas organizēšana un nepieciešamo faktoru sagatavošana periodiskai apsekošanai un izvērtēšanai”.

Attiecībā uz *subsidiaritātes principa* piemērošanu galvenā atbildība par *HEPA* popularizēšanu un sporta un veselības politikas definēšanu jāuzņemas dalībvalstīm. ES rīcība var *radīt ievērojamu pievienoto vērtību* papildus tai, ko dalībvalstis var sasniegt vienas pašas. Atbilstoši starptautiskajam regulējumam un fizisko aktivitāšu veicināšanas darbībām ES var nodrošināt politisko stimulu mērķtiecīgai rīcībai *HEPA* jomā ES–28 valstīs un uzlabot informētību par vajadzību rīkoties jau tagad. Tādējādi ES atbalsts efektīvākai *HEPA* popularizēšanas politikai var kopumā palīdzēt samazināt ievērojamās sociālās un ekonomiskās izmaksas, ko izraisa fizisko aktivitāšu trūkums, un tādējādi nostiprināt dalībvalstu spēju sasniegt stratēģijā “Eiropa 2020” noteiktos izaugsmes mērķus.

ES rīcība, iespējams, var padarīt valstu *HEPA* popularizēšanas centienus efektīvākus un rentablākus, nekā tas būtu iespējams citos apstākļos, un tas ir īpaši svarīgi pašreizējā ekonomikas kontekstā. ES var veicināt un nostiprināt politikas koordināciju, palīdzot dalībvalstīm apmainīties ar informāciju un pieredzi, savstarpēji mācīties, izplatīt labu praksi un sadarboties, lai izstrādātu kopējas pieejas, un tādējādi arī uzlabot spēju popularizēt *HEPA* starp nozarēm un veidot politiku, kas nodrošina labāku intervenci. Šāda koordinācija *HEPA* jomā ir īpaši noderīga, ņemot vērā būtiskās atšķirības, kas pašlaik pastāv starp dalībvalstīm attiecībā uz to, cik lielu prioritāti tās piešķir *HEPA*, un izvēlētajām pieejām, kā arī starp dalībvalstīm pastāvošās kultūras un ekonomikas atšķirības, kas ietekmē *HEPA* rādītājus un var norādīt uz pasākumiem, kuri var būt visdaudzsolākie. Turklāt paraugprakses apmaiņa ievērojami pastiprinās, ja ir faktiski pierādījumi par dažādu pasākumu un politikas virzienu efektivitāti. Noturīgi dati ir pieejami reti, kaut arī tie ir ļoti noderīgi politikas izstrādei un pilnveidošanai. ES atrodas izdevīgā situācijā, lai uzlabotu noteikumus par *HEPA* politikas pārraudzību un novērtēšanu un tādējādi palīdzētu dalībvalstīm sekot līdzi norisēm laika gaitā.

4. MĒRĶI

Iniciatīvas vispārējais mērķis ir *veicināt sabiedrības veselības un produktivitātes uzlabošanu, paaugstinot veselību veicinošu fizisko aktivitāšu līmeni ES*.

Iniciatīvas nolūks ir palielināt dalībvalstu *HEPA* politikas efektivitāti, nodrošinot dalībvalstīm iespēju izstrādāt un īstenot politiku, pamatojoties uz ES PN FAJ, kas palīdzēs tām pievērsties galvenajām nepilnībām (starpnozaru pieejas trūkumam, neskaidriem mērķiem, nepietiekamai pārraudzībai). Politikas izstrāde un tās īstenošana notiks galvenokārt dalībvalstīs. Tāpēc vienotais konkrētais mērķis ir *nodrošināt, ka dalībvalstis izstrādā un īsteno efektīvu HEPA politiku, uzlabojot ES PN FAJ pārņemšanu un īstenošanu*. Lai pievērstos šim konkrētajam mērķim, ir formulēti divi darbības mērķi, kas ir tieši saistīti ar problēmas noteicošajiem

faktoriem un ierosinātās iniciatīvas parametriem, proti, *uzlabot politikas koordināciju starp dalībvalstīm un veicināt vispusīgu datu vākšanu par HEPA un HEPA politiku.*

5. POLITIKAS RISINĀJUMI

Šajā ietekmes novērtējumā (IN) ir apsvērti vairāki politikas risinājumi, kā atbalstīt dalībvalstis to centienos izstrādāt un īstenot efektīvu *HEPA* popularizēšanas politiku, no kuriem tālāk neaplūkojot trīs, t. i., ES *HEPA* politikas koordinācijas pilnīgu izbeigšanu, pievēršanos vienīgi ES PN FAJ pārskatīšanai un pievēršanos vienīgi jaunu stimulēšanas pasākumu pieņemšanai *HEPA* jomā. Lai risinātu apzinātās problēmas un sasniegtu noteiktos mērķus, sīkāk ir izvērtēti četri politikas risinājumi — atsaucē scenārijs (A risinājums), viens risinājums bez pārraudzības sistēmas (B risinājums), viens risinājums ar mērenu pārraudzības sistēmu (C risinājums) un viens risinājums ar vispusīgāku pārraudzības mehānismu, kā arī kritērijiem un mērķiem (D risinājums).

	Risinājums	Īss apraksts
A	Atsaucē scenārijs (turpinās pašreizējā situācija)	Turpinās politikas koordinācija, iesaistoties Sporta, veselības un dalības jautājumu ekspertu grupai (SVDJ EG) un Augsta līmeņa grupai (ALG), par pamatu izmantojot ES pamatnostādnes fiziskās aktivitātes jomā (ES PN FAJ), bet bez jaunas politikas iniciatīvas.
B	Neatlaidīga politikas koordinācijas palielināšana (Instruments: Komisijas paziņojums)	- Politikas dokuments (bez obligātām pilnvarām), kurā izklāstīta stratēģiska pieeja mērķtiecīgai <i>HEPA</i> popularizēšanai starp nozarēm; - uzlabota politikas koordinācija ES līmenī ar SVDJ EG un ALG iesaistīšanos, ko veicina Komisija; - darbības, lai mudinātu dalībvalstis ievērot ES PN FAJ noteiktos principus; - aicinājums dalībvalstīm ziņot par ES PN FAJ īstenošanas norisi, ņemot vērā esošos ziņošanas instrumentus un struktūras.
C	Neatlaidīga politikas koordinācijas un pārraudzības palielināšana, pamatojoties uz ES PN FAJ īstenošanas rādītāju ierobežotu kopumu (Instruments: priekšlikums Padomes ieteikumam)	- Politikas dokuments ar juridisku spēku (paredzot nesaistošus noteikumus), kurā ieteikta mērķtiecīga <i>HEPA</i> popularizēšana starp nozarēm; - uzlabota politikas koordinācija ES līmenī ar SVDJ EG un ALG iesaistīšanos, ko veicina Komisija; - dalībvalstis (tiekoties Padomē) atkārtoti apstiprina un apņemas ievērot ES PN FAJ noteiktos principus; - dalībvalstis piekrīt pārraudzīt <i>HEPA</i> politikas izstrādi un īstenošanu, izmantojot tādu augsta līmeņa un apkopotu rādītāju ierobežotu kopumu, kuri attiecas uz ES PN FAJ, un sniegt atgriezenisko saiti ES līmenī; - Komisija atbalsta pārraudzības sistēmu un palīdz dalībvalstīm to īstenošanas centienos.
D	Neatlaidīga politikas koordinācijas un pārraudzības palielināšana, pamatojoties uz visaptverošu rādītāju kopumu, kas aptver katru no 41 ES PN FAJ, un novērtēšanu attiecībā pret mērķiem/kritērijiem. (Instruments: priekšlikums Padomes ieteikumam)	- Politikas dokuments ar juridisku spēku (paredzot nesaistošus noteikumus), kurā ieteikta mērķtiecīga <i>HEPA</i> popularizēšana starp nozarēm; - uzlabota politikas koordinācija ES līmenī ar SVDJ EG un ALG iesaistīšanos, ko veicina Komisija; - dalībvalstis (tiekoties Padomē) atkārtoti apstiprina un apņemas īstenot ikvienu no 41 ES PN FAJ; - dalībvalstis piekrīt pārraudzīt <i>HEPA</i> politikas izstrādi un īstenošanu, izmantojot tādu kvalitatīvo un kvantitatīvo rādītāju visaptverošu kopumu, kuri attiecas uz ES PN FAJ, un sniegt atgriezenisko saiti ES līmenī; - dalībvalstis vienojas par kritērijiem un mērķiem PN īstenošanai; - Komisija atbalsta pārraudzības sistēmu, palīdz dalībvalstīm to īstenošanas centienos un novērtē dalībvalstu darbības rezultātus attiecībā pret kritērijiem un noteiktajiem mērķiem.

A risinājuma gadījumā tiktu turpinātas esošās struktūras un procesi *HEPA* politikas koordinēšanai ES līmenī, kā paredzēts, jo īpaši īstenojot darbības ES sporta un veselības politikas jomā.

B risinājuma gadījumā tiktu ieviesta atjaunota ES stratēģiskā vīzija attiecībā uz mērķtiecīgu pieeju *HEPA* popularizēšanai starp nozarēm un koordinētu politiku dalībvalstīs, pieņemot politikas dokumentu bez juridiska spēka (t. i., Komisijas paziņojumu). Pamatojoties uz jau esošajiem *HEPA* politikas dokumentiem, šādā iniciatīvā tiktu izteikta jauna politiskā apņemšanās attiecībā uz *HEPA* saskaņā ar ES PN FAJ un izklāstītas galvenās darbības, kurās iesaistās dalībvalstis, Komisija un citi attiecīgie dalībnieki.

C un D risinājumā papildus uzlabotai politikas koordinācijai (kas jau ir paredzēta *B risinājumā*) kā pamatelements tiek ierosināta pārraudzības sistēma. Motivācija ir tāda, ka ES PN FAJ atkārtota apstiprināšana apvienojumā ar īpašu mehānismu to īstenošanas pārraudzībai nodrošinātu sistemātiskāku un konstruktīvāku koordinācijas un savstarpējas mācīšanās veidu un tādējādi arī lielākas uzmanības pievēršanu efektīvai *HEPA* politikai valsts un reģionālā līmenī. Principā iniciatīva, kas atbilst šiem risinājumiem, aicinātu dalībvalstis: a) izstrādāt valsts stratēģiju un rīcības plānu *HEPA* popularizēšanai starp nozarēm atbilstoši ES PN FAJ, b) pārraudzīt ES PN FAJ īstenošanu valsts līmenī, pamatojoties uz saskaņotu rādītāju kopumu, lai novērtētu fizisko aktivitāšu un *HEPA* politikas pārmaiņas, un c) regulāri sniegt atgriezenisko saiti par gūtajiem panākumiem. Lai atbalstītu šīs darbības, dalībvalstīm tiks prasīts izveidot “valsts fiziskās aktivitātes kontaktpunktus”, kam uzticēta datu vākšana pārraudzības sistēmai un ar konkrētu valsti saistītas informācijas sniegšana par attiecīgo politiku un rīcības plāniem. Komisija veicinās šo procesu, sniedzot atbalstu pārraudzības mehānisma izveidē un vadīšanā un dalībvalstu spēju veidošanā attiecībā uz politikas izstrādi un īstenošanu atbilstoši ES PN FAJ. Tādējādi *HEPA* pārraudzības sistēma attīstīs esošos pārraudzības un datu vākšanas veidus šajā jomā savstarpējā sinerģijā ar PVO. Pamatojoties uz datiem, tiks sagatavoti konkrētām valstīm adresēti pārskati par *HEPA* un *HEPA* tendenču analīze, kas kopā ar citu attiecīgu informāciju par *HEPA* politikas izstrādi un īstenošanu veido pamatu periodisko ziņojumu sagatavošanai attiecīgo ES forumu (t. i., SVDJ EG un ALG) vajadzībām. Galvenā *atšķirība starp C un D risinājumu* attiecas uz politikas koordināciju (*D risinājums*: kritēriji, mērķi) un pārraudzības vispusīgumu.

6. IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Šajā IN sadaļā vispirms ir analizēta iniciatīvas *vispārējā ietekme (sociālā, ekonomiskā ietekme un ietekme uz vidi)*. Ietekmes veidi, ko varētu gaidīt no jaunas ES iniciatīvas *HEPA* jomā, visiem politikas risinājumiem ir vienādi, tomēr var atšķirties tās apjoms, tādējādi nosakot katra risinājuma efektivitāti. IN *efektivitāte* ir analizēta sekundāri pēc *katra risinājuma ietekmes* analīzes. Katra risinājuma ietekmes analīzes kopsavilkums ir sniegts tabulā šīs sadaļas beigās.

Sociālos ieguvumus radīs palielināta *HEPA* eiropiešu vidū, pateicoties efektīvākai *HEPA* politikai dalībvalstīs un ES PN FAJ īstenošanai. Ieteicamā fizisko aktivitāšu daudzuma ievērošana labvēlīgi ietekmē daudzu hronisko slimību un veselības problēmu mazināšanu. Lielāka fiziskā aktivitāte eiropiešu vidū proporcionāli samazinās to cilvēku skaitu, kuriem ir augstāks mirstības risks. ES fiziskās aktivitātes līmenis labvēlīgi ietekmē paredzamo dzīves ilgumu, un tas nozīmē, ka valstīs, kurās ir augstāks fiziskās aktivitātes līmenis, parasti ir ilgāks paredzamais dzīves ilgums. Tā kā fizisko aktivitāšu trūkums ir īpaši aktuāls ne tikai specifisku iedzīvotāju riska grupu vidū (sociāli un ekonomiski nelabvēlīgas grupas, sievietes, bērni un veci cilvēki), bet arī atsevišķās valstīs un reģionos (Dienvidēiropā un

Austrumeiropā), kopējais iniciatīvas radītais ieguvums šīm valstīm, reģioniem un grupām būs lielāks nekā eiropiešiem kopumā. Iniciatīva arī būs saskaņā ar Pamattiesību hartu (21., 23.–26. un 35. pantu). Attiecībā uz to, ciklāl efektīva politika un izlēmīga rīcība var palielināt fiziskās aktivitātes līmeni vidēji ilgā termiņā un ilgtermiņā, aprēķini, pamatojoties uz vislabākā gadījuma scenāriju, liecina, ka tas palielināsies aptuveni par 1 % gadā 25 gadu laikposmā.

Attiecībā uz *ekonomisko ietekmi* ir gaidāms, ka veselības un labklājības uzlabošanās radīs būtiskus ieguvumus ekonomikai, jo samazināsies veselības aprūpes izmaksas un slimību un saslimstības, slimības atvaļinājumu un priekšlaicīgas mirstības dēļ zaudētā ekonomiskā jauda, tomēr tas ir atkarīgs no tā, ciklāl dalībvalstis īstēnos pasākumus visos attiecīgajos līmeņos. Aprēķinot fizisko aktivitāšu trūkuma radītās izmaksas naudas izteiksmē, kādā pētījumā Anglijā tika konstatēts, ka tās ir nedaudz vairāk par 3 miljardiem euro gadā jeb EUR 63 uz vienu iedzīvotāju; tika secināts, ka arī aprēķinos par citām valstīm šis skaitlis ir līdzīgs. Veicot ekstrapolāciju par visu ES ar pieņēmumu, ka izmaksas uz vienu iedzīvotāju ir tādas pašas, var aprēķināt, ka fizisko aktivitāšu trūkums izmaksā vairāk nekā 31 miljardu euro gadā. Pamatojoties uz šo vienkāršoto scenāriju, attiecībā uz šīm fizisko aktivitāšu trūkuma radītajām izmaksām ir gaidāms, ka uzlabota *HEPA* popularizēšanas politika, kas izstrādāta un īstēnota atbilstoši plānotajai iniciatīvai, palielinās to ES pilsoņu īpatsvaru, kuri ievēro ieteicamo fiziskās aktivitātes līmeni, aptuveni par 1 % gadā, tādējādi laika gaitā pakāpeniski samazinot ar fizisko aktivitāšu trūkumu saistītās izmaksas. Kā atsauci izmantojot jaunākos Eiropabarometra datus par 2010. gadu, teorētiski, īstēnojot efektīvu *HEPA* politiku, varētu panākt, ka pēc 25 gadiem ieteicamo fiziskās aktivitātes līmeni ievēro aptuveni 65 % eiropiešu, tādējādi pakāpeniski samazinot izmaksas, ko izraisa nepietiekama fiziskā aktivitāte. Lai gan daudz kas ir atkarīgs no dalībvalstu iespējām un vēlmes noteikt par prioritāti un īstēnot efektīvu *HEPA* politiku ilgtermiņā, ekonomiskais ieguvums būs ļoti liels, jo varēs izvairīties no fizisko aktivitāšu trūkuma radītajām izmaksām, kas pēc 5 gadiem samazināsies gandrīz par 7 miljardiem euro, pēc 10 gadiem par 22 miljardiem euro un pēc 20 gadiem par 63 miljardiem euro.

Attiecībā uz *katra risinājuma izmaksām* jānorāda, ka izmaksas, kas saistītas ar *HEPA politikas īstēnošanu* pēc ierosinātās iniciatīvas, galu galā segs dalībvalstis. Ir sarežģīti aprēķināt budžetu, kas pašlaik piešķirts *HEPA*, jo *HEPA* popularizēšanas izmaksas ir sadalītas starp valdību ministrijām un iestādēm, kā arī dažādām NVO un privāto sektoru. Turklāt *HEPA* izdevumi netiek uzskaitīti konsekvēti visā ES. Situāciju vēl vairāk sarežģī tas, ka *HEPA* pēc būtības ir starpnozaru joma, ka daudzas politikas nostādnes ir nesistemātiski saistītas ar *HEPA* un ka politikas nostādņēs par *HEPA* popularizēšanu bieži vien *HEPA* popularizēšana nav paredzēta kā galvenais mērķis. *Administratīvās izmaksas* dalībvalstīm izrietēs no prasībām veikt ziņošanu ES līmenī (kas paredzētas B risinājumā un ir īpaši saistītas ar pārraudzības mehānismu atbilstoši C un D risinājumam), un pirmajā gadā tās būs salīdzinoši zemas un turpinās samazināties, kad mehānisms būs pilnīgi funkcionējošs, jo personāls jau būs iepazinies ar pārraudzību un arī datu pieejamība būs uzlabojusies laika gaitā. Izmaksas, kas radīsies *ES budžetam*, ir saistītas ar pārraudzības mehānisma izveidi un darbību un ar atbalsta sniegšanu dalībvalstīm, kas izpaudīsies kā spēju veidošana. Tiek ierosināts šīs izmaksas segt no *Erasmus+* programmas 2014.–2020. gadam Sporta sadaļas. Pārējās izmaksas būs saistītas ar ekspertu grupas sanāksmju organizēšanu ES līmenī, un tās segs no vispārējā budžeta.

Runājot par *ietekmi uz vidi*, politika, kuras mērķis ir īstēnot ES PN FAJ sadaļu, kas attēcas uz transportu, vidi, pilsētvides plānošanu un sabiedrības drošību, varētu radīt būtiskus ieguvumus videi un tādējādi veicināt vides aizsardzību augstā līmenī, kā noteikts ES Pamattiesību hartas 37. pantā. Kaut arī ir ļoti sarežģīti izteikt precīzas prognozes, nesen veikti zinātniski pētījumi

var sniegt zināmu ieskatu par to, ko var uzskatīt par optimālu scenāriju no iniciatīvas radītā ieguvuma viedokļa. Lai pierādītu, cik būtisku ieguvumu videi varētu radīt aktīva transporta politika, nesenā pētījumā tika mēģināts prognozēt, ciktāl pārorientēšanās uz aktīvu pārvietošanos Londonā ietekmētu oglekļa dioksīda emisijas 20 gadu laikā salīdzinājumā ar situācijas attīstību pēc atsauces scenārija. Pētījumā tika aprēķināts, ka ilgtspējīga transporta scenārija gadījumā transporta radītās CO₂ emisijas uz vienu cilvēku samazinātos par 62 % un būtu 0,46 tonnas gadā salīdzinājumā ar 1,17 tonnām gadījumā, ja turpinātos atsauces scenārijs.

Ietekmes analīze par katru risinājumu

	A risinājums (Atsauces scenārijs)	B risinājums (Neatlaidīga politikas koordinācijas palielināšana)	C risinājums (Neatlaidīga politikas koordinācijas un pārraudzības palielināšana, pamatojoties uz ierobežotu rādītāju kopumu)	D risinājums (Neatlaidīga politikas koordinācijas un pārraudzības palielināšana, pamatojoties uz visaptverošu rādītāju kopumu un novērtēšanu attiecībā pret mērķiem)
Rezultāti	- Turpinās politikas koordinācija un ES PN FAJ veicināšana atbilstoši esošajām struktūrām ES līmenī. - Turpinās darbs, lai palielinātu fizisko aktivitāti, īstenojot ES atbalstītas iniciatīvas un projektus. - Turpinās fragmentāru datu sniegšana	- Minimāli uzlabota politikas koordinācija un ES PN FAJ veicināšana atbilstoši esošajām struktūrām ES līmenī. - Turpinās darbs, lai palielinātu fizisko aktivitāti, īstenojot ES atbalstītas iniciatīvas un projektus, ar jaunu stratēģisku ES pieeju attiecībā uz HEPA. - Turpinās fragmentāru datu sniegšana	- Būtiski uzlabota politikas koordinācija un ES PN FAJ veicināšana atbilstoši esošajām struktūrām ES līmenī. - Precīzu un salīdzināmu pārraudzības datu sniegšana par ierobežotu fiziskās aktivitātes un politikas rādītāju kopumu.	- Iespējama būtiski uzlabota politikas koordinācija un ES PN FAJ veicināšana atbilstoši esošajām struktūrām ES līmenī, bet pastāv nepietiekamas iesaistīšanās risks. - Iespējama visaptverošu pārraudzības datu sniegšana par kvalitatīvu un kvantitatīvu rādītāju kopumu + ziņošana par kritērijiem un mērķiem.
Ieguvumi	Pakāpeniski uzlabojas fiziskās aktivitātes politika un ES PN FAJ (to principu) pārņemšana dažās DV, bet lielākajā daļā pārējo DV politika nemainās.	Pakāpeniski uzlabojas fiziskās aktivitātes politika un ES PN FAJ (to principu) pārņemšana atsevišķās dalībvalstīs, bet lielākā skaitā valstu nekā A risinājuma gadījumā, tomēr daudzās citās DV politika nemainās.	Būtiski uzlabota fiziskās aktivitātes politika un ES PN FAJ galveno tematu pārņemšana lielākajā daļā DV.	Būtiski uzlabota fiziskās aktivitātes politika un ES PN FAJ galveno tematu pārņemšana dažās DV (tomēr pastāv risks, ka daudzas DV neīstenos iniciatīvu).
Ietekme				
Sociālā	Fiziskās aktivitātes līmenis nemainās vai pazeminās lielākajā daļā valstu, un turpinās nepietiekamas fiziskās aktivitātes izraisītais sociālais kaitējums.	Fiziskās aktivitātes līmenis nedaudz uzlabojas dažās DV, bet nemainās vai pat pazeminās daudzās citās DV, rezultātā tikai nedaudz samazinot nepietiekamas fiziskās aktivitātes izraisīto sociālo kaitējumu.	Fiziskās aktivitātes līmenis paaugstinās par līdz pat 1 % gadā, rezultātā būtiski samazinot nepietiekamas fiziskās aktivitātes izraisīto sociālo kaitējumu.	Fiziskās aktivitātes līmenis paaugstinās par līdz pat 1 % gadā (tomēr pastāv risks, ka dažas DV neīstenos iniciatīvu), rezultātā, iespējams, būtiski samazinot nepietiekamas fiziskās aktivitātes izraisīto sociālo kaitējumu.
Ekonomiskā (V pielikumā ir ietverts sāks novērtējums par izmaksām, kas radīsies ES, un administratīvajām izmaksām, kas radīsies DV)	Turpinās nepietiekamas fiziskās aktivitātes izraisītās izmaksas (līdz, ka tās būs EUR 31 miljards gadā).	- Nedaudz samazinās nepietiekamas fiziskās aktivitātes izraisītās ekonomiskās izmaksas un rodas daži ekonomiski ieguvumi, tomēr tie ir daudz mazāki nekā EUR 6,7 miljardu ieguvums piecu gadu laikā, kas būtu gaidāms no efektīvas politikas. - Izmaksas (grūti aprēķināmas naudas izteiksmē) tām DV, kas atvēl resursus fiziskās aktivitātes uzlabošanai.	- Būtiski samazinās fizisko aktivitāšu trūkuma izraisītās ekonomiskās izmaksas. - Ekonomiskais ieguvums līdz EUR 6,7 miljardu apmērā piecu gadu laikā. - Izmaksas (grūti aprēķināmas naudas izteiksmē) tām DV, kas atvēl lielākus resursus fiziskās aktivitātes uzlabošanai.	- Būtiski samazinās fizisko aktivitāšu trūkuma izraisītās ekonomiskās izmaksas, bet tikai tajās DV, kas īsteno iniciatīvu. - Būtisks (bet grūti aprēķināms naudas izteiksmē) ekonomisks ieguvums DV, kas īsteno iniciatīvu. - Izmaksas (grūti aprēķināmas naudas izteiksmē) tām DV, kas atvēl lielākus resursus fiziskās aktivitātes uzlabošanai.

letekme uz vidi

- Zināms ieguvums DV, kas uzlabo fiziskās aktivitātes politiku attiecībā uz aktīvu pārvietošanos.
- Ierobežots, bet vērtīgs ieguvums DV, kas uzlabo fiziskās aktivitātes politiku attiecībā uz aktīvu pārvietošanos.
- Iespējams, būtisks ieguvums DV, kas uzlabo fiziskās aktivitātes politiku attiecībā uz aktīvu pārvietošanos.
- Iespējams, būtisks ieguvums DV, kas uzlabo fiziskās aktivitātes politiku attiecībā uz aktīvu transportu.

7. RISINĀJUMU SALĪDZINĀJUMS UN VĒLAMAIS RISINĀJUMS

IN ir salīdzināti šie dažādie risinājumi, pamatojoties uz to iespējamo efektivitāti, lietderīgumu, saskaņotību ar ES politikas virsmērķiem, kā arī īstenošanas iespējamību un ilgtspēju.

Visu četru risinājumu *efektivitāte* ir atkarīga no dalībvalstu rīcības, kas pēc būtības būs brīvprātīga. Tomēr atšķiras tas, ciktāl šajos risinājumos ES aicina īstenot konkrētas darbības un/vai politiku, un tie ir cieši saistīti ar iniciatīvas īstenošanai izvēlēto instrumentu. Lai gan varētu gaidīt, ka visi risinājumi nodrošinās zināmu progresu virzībā uz abu darbības mērķu un tādējādi arī konkrētā mērķa sasniegšanu, atšķiras tas, cik lielus panākumus varētu gūt ar katru no risinājumiem — A risinājums ir tikpat neefektīvs kā pašreizējā situācija, savukārt B risinājums ir mazāk efektīvs nekā C un D risinājums.

Būtiski atšķiras arī risinājumu īstenošanas *iespējamība* (tas, ciktāl katrā risinājumā tiktu panākta dalībvalstu iesaistīšanās, kas ir svarīga brīvprātīgas iniciatīvas gadījumā) un ilgtspēja (tas, cik lielā mērā īsā laikposmā sasniegtais impulss tiks saglabāts ilgākā laikposmā). Sarežģītā pārraudzības un ziņošanas kārtība, kas ierosināta D risinājumā, ir iemesls zēmam ilgtspējas rādītājam.

Attiecībā uz to, ciktāl katrs risinājums varētu veicināt mērķu sasniegšanu ar noteiktu resursu līmeni (*rentabilitāte*), jānorāda, ka visos risinājumos galvenās izmaksas veidos izmaksas, kas saistītas ar fizisko aktivitāšu popularizēšanas politikas izstrādi un īstenošanu. Vairākos jaunākajos pētījumos ir izvērtētas izmaksas, kas saistītas ar dažādiem intervences pasākumiem fiziskās aktivitātes veicināšanai no to efektivitātes viedokļa, to izsakot vai nu kā kvalitātes koriģētus dzīves gadus (*QALY*), vai arī kā veselības aprūpes izmaksu ietaupījumus. Lai gan pētījumos tika konstatēts, ka rentabilitāte ievērojami atšķiras, izrādījās, ka visi izvērtētie intervences pasākumi ir rentabli, t. i., to izmaksas ir pamatotas, ņemot vērā, cik lielas izmaksas ekonomikai rada fizisko aktivitāšu trūkums. Pierādījumi gan par mikroekonomikas, gan makroekonomikas līmeni liecina, ka ieguvumi atsver izmaksas, kas saistītas ar dažādajiem valdību ieguldījumiem fizisko aktivitāšu popularizēšanā. Turklāt šādas politikas ekonomiskais ieguvums, kas izpaužas kā palielināta produktivitāte un samazinātas veselības aprūpes izmaksas, visticamāk, būs ļoti liels, un tāpēc pat ievērojamas izmaksas būs pamatotas. Papildus īstenošanas izmaksām katra risinājuma rentabilitāte attiecībā pret dalībvalstu administratīvajām izmaksām un ES budžeta izmaksām liecina, ka gan B, gan C, gan arī D risinājumu var uzskatīt par rentablu, tomēr visrentablākais ir C risinājums.

Attiecībā uz *saskaņotību* jānorāda, ka *HEPA* popularizēšana ir ieguldījums stratēģijā “Eiropa 2020”. Proti, gan B, gan C, gan arī D risinājums ir saskaņā ar ES politiku veselības, transporta, sociālās iekļaušanas un pētniecības jomā.

Pamatojoties uz risinājumu analīzi pēc šiem četriem kritērijiem, *kā vēlamais risinājums tika izvēlēts C risinājums*, kas ir visatbilstošākais un samērīgākais risinājums apzinātajām problēmām.

- Efektivitāte. Šis risinājums būtiski veicina abu darbības mērķu sasniegšanu, vienlaikus ļaujot dalībvalstīm efektīvi noteikt prioritātes. Paredzams, ka politikas dokuments ar juridisku spēku būtiski palielinās *HEPA* popularizēšanas ietekmi kopumā, jo īpaši ES PN FAJ ietekmi. Galvenā atšķirība, salīdzinot ar B risinājumu, ir pārraudzības mehānisma iekļaušana, kas rada ļoti lielu iespējamību, ka šā risinājuma efektivitāte būs daudz lielāka, jo īpaši (bet ne tikai) attiecībā uz progresu otrā darbības mērķa sasniegšanā.

- Iespējamība/ilgtspēja. Šā risinājuma “pragmatisms”, kas izpaužas kā dalībvalstu, ekspertu un ieinteresēto personu atbalsts pārraudzības mehānismam, kura pamatā ir augsta līmeņa un apkopotu rādītāju ierobežots kopums, visticamāk, radīs vien nedaudzas īstenošanas problēmas, jo šā risinājuma izmaksas ir salīdzinošas zemas un tas var pielāgoties konkrētās valsts apstākļiem. Turklāt datu vākšanas un progresa uzskaites sistēma, kas izriet no pārraudzības mehānisma un ziņošanas Padomei, varētu nodrošināt iniciatīvas ilgtspēju ilgtermiņā.
- Lietderīgums. Šis risinājums radītu zināmas izmaksas dalībvalstu budžetam, bet vienlaikus arī vislielākos ieguvumus, jo dalībvalstis savāc datus, lai tos ievadītu pārraudzības mehānismā, piešķir resursus jaunai fizisko aktivitāšu popularizēšanas politikai un tad izmanto priekšrocības, ko sniedz *HEPA* rādītāju uzlabošanās. Lai gan lielāko daļu izmaksu radīs politikas pārmaiņas, būs vajadzīgi zināmi ES budžeta izdevumi pārraudzības mehānisma izveidošanai, pārvaldīšanai un tā datu uzturēšanai; paredzams, ka ES arī uzņemsies zināmu pienākumu, palīdzot dalībvalstīm savākt attiecīgos datus.
- Saskaņotība. Tāpēc vien, ka C risinājums, visticamāk, būs visefektīvākais, to var raksturot arī kā tādu, kas sniegs lielāku ieguldījumu ES politikas mērķu sasniegšanā nekā pārējie risinājumi. Tas varētu nodrošināt ne tikai vislielākos ekonomiskos un produktivitātes ieguvumus, bet arī straujāku virzību uz veselības uzlabošanu, nevienlīdzības novēršanu veselības aprūpē, aktīvas svārstmigrācijas popularizēšanu un sociālās iekļaušanas veicināšanu. Turklāt C un D risinājuma saskaņotība pilnīgi atbilst to īstenošanai izvēlētajam politikas risinājumam. Izvēle par labu Padomes ieteikumam ir saskaņota pieeja, ņemot vērā, ka a) vairāki “vieglāki” ES politikas dokumenti, kuros pausta apņemšanās attiecībā uz *HEPA*, jau pastāv vai ir ieplānoti un ka b) rīcība ir vajadzīga galvenokārt dalībvalstu līmenī.

8. PĀRRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA

Saistībā ar šo ietekmes novērtējumu un sagatavojot plānoto iniciatīvu, eksperti izstrādāja pārraudzības sistēmu, kas tika apspriesta ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām. Tajā ir iekļauta tabula ar 23 augsta līmeņa apkopotiem rādītājiem, pēc kuriem var novērtēt *HEPA* rādītāju un *HEPA* politikas attīstību un ES PN FAJ īstenošanu. Dati par šiem rādītājiem tiks savākti vēlamajā risinājumā (C risinājums) paredzētās ES pārraudzības sistēmas ietvaros, un tie arī veidos lielāko daļu informācijas, kas vajadzīga, lai pārraudzītu un novērtētu visu iniciatīvu kopumā.

Progress Padomes ieteikuma īstenošanā tiks regulāri dokumentēts Komisijas paziņojumos Padomei, t. i., reizi trīs gados, iesaistot sporta darba struktūras (piemēram, SVDJ EG) un sadarbojoties ar citiem attiecīgiem forumiem (piemēram, ALG, Uztura, fiziskās aktivitātes un veselības rīcības platformu). Šādos ziņojumos tiks īpaši iekļauts sasniegtā progresa novērtējums/izvērtējums, pamatojoties uz datiem, kas savākti, izmantojot pārraudzības mehānismu, no vienas puses, un plašāku informāciju par *HEPA* politikas izstrādi un ES PN FAJ īstenošanu dalībvalstīs, no otras puses. Pilns Padomes ieteikuma īstenošanas izvērtējums jāveic pēc sešiem gadiem, piesaistot ārēju līgumslēdzēju.